

Libellus, quo demonstratur: colchici autumnalis radicem non solum tuto posse exhiberi hominibus sed et ejus usu interno curari quandoque morbos difficillimos / [Anton Störck].

Contributors

Störck, Anton, Freiherr von, 1731-1803.

Publication/Creation

Vienna : J.T. Trattner, 1763.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gada7hxc>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

ANTONII STÖRCK,

SAC. CÆS. REG. APOST. MAJ. CONSILIARII AULICI,
ARCHIATRI ET IN NOSOCOMIO CIVICO
BAZMARIANO PHYSICI,

LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR:

COLCHICI AUTUMNALIS
RADICEM

NON SOLUM TUTO POSSE EXHIBERI HOMINIBUS,
SED ET EJUS USU INTERNO CURARI QUAN-
DOQUE MORBOS DIFFICILLIMOS, QUI
ALIIS REMEDIIS NON CEDUNT.

JUNGITUR SIMUL PLANTÆ EFFIGIES,
ÆRE EXCUSA.

VINDOBONÆ,

Typis JOANNIS THOMÆ TRATTNER,
CÆS. REG. MAJEST. AULÆ TYPOGR. ET BIBLIOP.

MDCCCLXIII.

ANTHONY STORCK

THE ASSOCIATED PRESS, NEW YORK
PRINTED BY THE ASSOCIATED PRESS
NEW YORK

THE ASSOCIATED PRESS

THE ASSOCIATED PRESS

THE ASSOCIATED PRESS

THE ASSOCIATED PRESS

THE ASSOCIATED PRESS

THE ASSOCIATED PRESS

PRÆFATIO.

---

*M*Onueram in prioribus meis libellis, me adhuc facturum experimenta circa varias venenatas plantas, meque ea semper orbi litterato (sive bono successu gaudeant, sive malo) descripturum fideli calamo, & sincero candore.

Radix Colchici autumnalis nunc erat, in cuius virtutem inquisivi.

Deprehendi hanc admodum acrem, & omnino deleteriam; & ideo non mirabar, dum eam apud omnes rei medicæ scriptores inter summa venena positam legerem.

Interea tamen detexi, posse hominis industria ejus acrimoniam corrigi, & ita mitigari, ut acerrimum hoc venenum evadat remedium in suo genere saluberrimum.

Parva dosi sumitur, & stupendos edit effectus in promovenda urina.

Experimenta in ipso libello enarrata rem clare demonstrabunt.

Horum pleraque instituta sunt in magno nostro nosocomio coram pluribus medicis.

Multi enim, ut sese in arte medica firmos reddant, veramque, ac quotidiana experientia confirmatam praxim addiscant, nostrum adeunt nosocomium.

Nam in hac civitate nullum aliud est, in quo tot, tamque diversi generis, sexus, ac ætatis ægri decumbunt.

Adest præterea Medicus doctissimus H: J: COLLIN, qui methodo facillima, & exquisita, rem totam administrat.

Felices ægri, quorum medicus adeo expertus curam habet!

Dum in recensendis morborum historiis dico: parvum cochleare oxymellis datum fuisse ægris, intelligo semper dosin drachmæ unius.

Colchicum Autumnale
Eng. Meadow-Saffron.

DE COLCHICO AUTUMNALI.

COLCHICUM *autumnale* Germanis dicitur *Herbstblumen* vel *Zeit losen*.

Est *Colchicum* LINNÆI foliis planis, lanceolatis, erectis, &c. vid. spec. plant. pag. 341.

Crescit plerumque in pratis humidioribus.

Surgit autumnali tempore ex ipsa radice flos purpurascens, tubiformis, qui sustinetur pedunculo albo, tenuissimo, pellucido.

Radix invenitur gemina, tuberosa, carnosæ, quarum una est exterior, sterilis, & marcescens, altera autem latens intra priorem porrigitur in fibras, & fert plantam, estque uno involucro membranaceo obducta.

In recenti radice sapor deprehenditur acerrimus, in annosa vero sapor fit farinaceus, obtusus.

Verno tempore folia prodeunt tria vel quatuor, liliacea.

Ut viderem: an recens hujus plantæ radix (habita hucusque pro summo veneno) possit in ægrotantium salutem adhiberi, institui experimenta, quæ sequuntur.

EXPERIMENTUM I.

RAdicem colchici succulentam, leviter contritam, linguae apici per bina minuta applicui; lingua inde fiebat gravis, dein rigida, tandem

tandem stupida, & mansit per sex horas omnis fere sensus expers.

Nil remedii adhibui, sed sola affluente saliva linguam fovi, & hac ratione liber hujus partis motus, sensusque tandem rediit.

EXPERIMENTUM II.

TRia hujus radice succulentæ grana in unciiis quatuor vini Austriaci (quo quotidie utebar) per horam digessi, vinum dein colatum lenta deglutitione absumsi.

Inter deglutiendum paulo acrius, & leniter adstringens videbatur vinum, larynx inde titillabatur, & orta est brevis, ac inanis tussicula.

In ventriculo nil turbarum adverti.

Verum intra pauca minuta sensi in viis urinaris ardorem, & paulo post movebatur urina copiosa, pallida; quod ex usu hujus vini alias nunquam contigit.

In reliquis corporis actionibus nil prorsus mutatum fuit. Appetitus mansit bonus, alvus solito more solvebatur, nox tranquilla fuit, & corporis robur integrum.

Eminus inde suspicabar: fors radici huic vim inesse diureticam.

EXPERIMENTUM III.

Radice colchici succulentæ magnam portionem, per plures horas in forti aceto maceratam, dentibus momordi, & affricui linguæ ac palato, inde levia tantum ardoris atque constrictionis indicia adverti.

EXPERIMENTUM IV.

RAdicis hujus succulentæ granum fere integrum, mica panis albi involutum, binis horis a pastu meridiano deglutivi.

Per horæ quadrantem nil sensi.

Postea vero ardor in ventriculo oriebatur, qui eundem semper locum tenuit; dein vagi calores caput petebant, & frequentes horripilationes pervadebant dorso spinam.

Ardor per integram horam in eodem loco permanfit, demum videbatur sese extendere per totam offis sterni longitudinem; etiam tunc in ventre leves, & continuo locum variantes ardores percipiebantur; hi autem ardores sensim fiebant vivaciores, mutabanturque in vagos dolores colicos.

Post binas horas sensi circa lumbos, & in viis urinariis ingentem pruritum, & mingendi conatum perpetuum.

Prodiit autem urina pauca, flammea, stranguiosa.

Brevi sequebatur dolentissimus alvi tenesmus; egerebantur in principio paucæ fæces, dein vero sequebatur gluten, pellucidum, tremulum, satis copiosum; & inde dolores in ventre paululum levabantur.

Verum in viis urinariis mansit ardor, nec copiosior fuit urina.

Circa cordis scrobiculum magnam tunc observavi tensionem, & caput vehementer doluit, & superveniebant singultiendi conatus.

Pulsus agitabatur multum, appetitus erat penitus prostratus, sitis e contrario magna fuit.

Hæc

Hæc symptomata me fere anxium reddebant, metui multum, & me ipsum nimiae in propriam vitam temeritatis tacite incusabam.

Solatio tamen mihi adhuc fuit, dum cogitavi portionem assumptæ radicis admodum fuisse exiguam, hinc ejus virtutem vix fore deleteriam.

Agebatur igitur de remedio, quo hæc symptomata mitigarentur, tollerenturque.

Recordabar tertii experimenti, quo deprehendi: radicem colchici in aceto maceratam longe minus esse acrem.

Credidi itaque, acidum acrimoniam radicis destruxisse, vel ita saltem eam mitigasse, ut corpus humanum non multum afficeret.

Unde ex acido auxilium quæsi, & sequentem paravi potum:

R. aquæ fontanæ	libras iv.
fuccilimon. recenter expressi	unc. iv.
fyrup. diacod.	unc. ij.
spirit. nitr. dulc.	drach. j.

M.

Hausi inde omni quadrante horæ uncias tres; & sumsi omni bihorio vasculum cremoris hordei.

Alvus movebatur aliquoties; & dein intra paucas horas magnum sensi levamen: dolor capitis minuebatur multum, ardor in ventriculo fere totus evanuit, dolores colici fiebant longe mitiores; nec fitis amplius tanta fuit.

Verum circa vias urinarias mansit adhuc continua irritatio, urina fere omni momento prodiit flammea, summe stranguriosa.

Unde nox tota turbata fuit.

Altero mane langui, aberat autem omnis ardor in ventriculo, & filuerunt penitus dolores colici.

Urina

Urina adhuc erat stranguriosa, & advertebantur frequentes ac irriti ad alvum conatus.

Caput fuit grave, liberum tamen a dolore; in sterno levis ardor percipiebatur.

Stranguria tunc erat malum mihi molestissimum, & cum ab acri stimulo penderet, qui acido corrigenti remedio nondum penitus obediit, putavi, remediis involventibus esse agendum; bibi propterea saturatum althææ decoctum; unde eodem die libere adhuc fluxit urina; quæ in principio ruffa fuit, dein subfusca, tandem viridescens, & acrem odorem spargens, dein pallida, aquosa.

Appetitus erat penitus deletus.

Nox satis tranquilla fuit, sumpta uncia una syrupi diacodii.

Tertio die præter membrorum languorem, & vagum brevemque, ac lancinantem in articulis dolorem nil insoliti in me adverti.

Prandium sat bono appetitu assumpsi, nec inde gravabar.

Nox sine paregorico tranquilla fuit.

Quarto die bene me habui, & vires jam videbantur bonæ.

EXPERIMENTUM V.

Binas drachmas radices succulentæ *Colchici* in sedecim partes dissectui, easque exacte mistas cum unciis duabus carnis ovillæ tostæ, cani mediocri, famelico, præbui ex orbe terreo.

Canis ciborum avidissimus momento citius totam hanc offam devoravit.

Hoc facto eum retinui in meo cubili, & adtentus sequentia observavi :

Canis per integram horam mansit hilaris, & agilis in omnem partem ; dein situ naturali decubuit, & ilico cœpit dormire.

Post tranquillum dimidiæ horæ somnum evigilavit, membra pandiculando extendit, & inter oscitandum sine ullo prorsus molimine totam carnis assumptæ quantitatem, & omnes sedecim radiceis portiones, paulisper maceratas, vomitu reddidit.

Obtuli tunc cani eundem orbem, ex quo antea carnem & radicem *colchici* devoravit, accurrebat alacriter, & avide olfaciendo ubique novam offam quæsit.

Per horam tunc vigil fuit, alacer, & in omnia adtentus, & quamprimum vel carnes vel panem, vel aliud quid, quod nutrimento foret, vidit, magno ejulatu id petiit.

Demum iterum situ penitus naturali decubuit in terram, & denuo dormivit ; tunc autem post pauca minuta artus posteriores tremulo motu celerrime agitabantur, convulsum est totum abdomen, & scrobiculum cordis summa vi trahebatur introrsum.

Hæc dum per mediam horam durassent, canis subito evigilans surgebat, & totus anxius, ac præcordiis vehementissime contractis, evomit magnam copiam materiæ glutinosæ, albicantis ; horrebat a quocunque oblato cibo, tristis erat, & languit.

Inter continuos artuum tremores & abdominis ac præcordiorum diras convulsiones canis
iterum

iterum se se ad somnum composuit; verum post pauca minuta cœpit ululare, & e cubili pro more consueto voluit egredi, ut alvum exonaret, id vero cum non concederetur, dimisit in cubile magnum urinæ copiam & multam alvum, fœtidam, liquidam, fuscā.

Ab eo tempore non amplius quievit; abdomen & præcordia agitabantur vehementissime, & extrema tremebant continuo, & spatio tredecim horarum canis vomuit quinquaginta sex vicibus, & quadragesies alvum deposuit, & urinam.

Vires tunc erant penitus prostratæ, erumpebat sudor, tenax, fœtidus, & largus per universum corpus; siluit alvus & vomitus, oculi fiebant tristes, concavi, lachrymosi, tandem inter continuos artuum tremores, & diras convulsiones canis misere interiit.

Materies vomitu rejecta in principio erat albicans, tenax, glutinosa, sensim tenuior facta est (similis salivæ) dein erat instar loturæ carnis.

Quæ alvo prodibant, ab initio erant stercoracea, dein simillima iis, quæ vomitu expellebantur, tandem mixta sunt multo sanguine, carunculis, & frustis membranaceis.

Sub finem partes membranacæ pollicem latæ, & binos pollices longæ, cohærentes adhuc cum intestinis, pendebant ex canis ano.

Quotiescunque canis ad alvum deponendam movebatur, toties se se levavit, & e cubili exire voluit; imo dum jam vires erant valde exiguæ, conabatur adhuc se erigere, & capite ac oculis petebat portam.

His concludo : nil in sensorio communi vi hujus violenti pharmaci destructum fuisse, cum sensatio & memoria ad finem usque integræ perstiterint.

Nauseosus excrementorum fœtor ultra octiduum adhuc in cubili percipiebatur, licet id continuo suffimigiis, & permeante vento fuerit lustratum.

Aperto abdomine inventus est ventriculus mole exiguus, plenus aqua rubella, hinc inde gangrænosus, in aliis partibus inflammatus.

Intestina omnia tam tenuia, quam crassa erant instar chordæ contracta, & adeo angusta, ut vix tenuis stilus in eorum cavum potuerit induci.

Intestinorum membranæ erant adeo tenaces, duræ & fere callosæ, ut vix forcipe scindi potuerint. Plures quoque eorum partes reperiiebantur inflammatae, aut gangrænosæ.

Reliqua omnia viscera sana videbantur ; sanguis in venis contentus niger erat, lentus, tenax.

Experimenta hucusque instituta docebant manifeste : *colchicum* natura sua venenum esse admodum acre, & deleterium, neque id impune posse dari hominibus.

Cum tamen acida hujus acrimoniam videbantur corrigere, orta est quæstio : an non *colchicum*, acido cicuratum, in bonum ac innocuum evaderet remedium.

Atque propterea sequens paravi acetum medicatum :

R :

℞ : radicis colchici recentis, succulentæ, in
tenuēs taleolas sectæ unc. j.

aceti vini libr. j.

hæc lento igne in phiala vitrea invicem digere
per quadraginta octo horas, sæpius tamen phia-
lam agitando; dein colaturam leviter expres-
sam exhibe.

Dum *colchici* recens radix in taleolas scin-
ditur, spargit acres particulas, quæ nares, fau-
ces, ac pectus feriunt, & irritant.

Apices digitorum, quibus radix secanda te-
netur, sensim stupidi fiunt, & amittunt ali-
quamdiu debitam sentiendi facultatem.

Taleolæ ex colatura residuæ gustatu mites
sunt, & fere insipidæ.

Acetum inde paratum odorem saporemque
acidum conservat; verum acre est, linguam
vellicat, deglutitum irritat fauces, eas con-
stringit, & tussim inanem movet.

Acetum hoc, ut magis mite redderetur, re-
degi cum debita quantitate mellis puri in oxy-
mel; idque conficiebatur simili modo:

℞. acetis colchici rite parati libr. j.

mell. pur. libr. ij.

misce & supra molli igne, sæpius agitando coch-
leari ligneo, coque ad mellis consistentiam.

Mel hoc subfuscum est, & grate acidum, le-
niter vellicat linguam, leviter adstringit, & lin-
guæ mucum optime absterget.

Hujus oxymellis paucam quantitatem sæpius
gustavi, deglutivi, & nullum inde effectum
fensi.

Tandem auxi dosim, & mane vacuo ventriculo sumsi oxymellis colchici parvum cochleare (Caffée Löffel voll) in vasculo infusi thée ordinarii.

Hac dosi nec inter deglutiendum afficiebar, nec ullam in ventriculo, aut intestinis molestiam percepi.

Verum post binas horas subitum, & admodum urgentem urinæ stimulum sensi, & prodiit tunc magna urinæ citrinæ, vix odoræ, copia.

Spatio quatuor horarum ter mihi idem contigit.

Tempore prandii appetitus bonus fuit. Post meridiem urinæ stimulus penitus abiit.

Nox tranquilla fuit.

Altero die eandem colchici oxymellis quantitatem eodem modo iterum assumpsi.

Vidi urinam solito longe copiosius moveri, cæteroquin nil molestiæ in me ortum est.

Tertio die idem prorsus observavi.

Quarto die nil de oxymelli sumsi, bibi autem eandem quantitatem infusi thée, uti diebus præcedentibus.

Urina longe minori copia prodiit, nec tantum adverti stimulum.

Quinto die iterum assumpsi in vasculo infusi thée parvum cochleare oxymellis colchici, & idem mihi contigit, quod die primo, secundo, & tertio observatum fuit.

Idem die sexto, & septimo contigit.

Octavo die nil assumpsi, & prodiit tunc urina naturali modo, & solita quantitate, & ego me optime habui.

Ex his conclusi.

Primo: hoc oxymel datum parva dosi nullum adferre damnum, nec ullam in corpore actionem turbare.

Secundo: inesse huic oxymelli virtutem pelendi urinam.

Tertio: posse tentari in omni morbo, ubi serum stagnat, vel nimium abundat, & ubi materies peccans per urinæ vias debet educi.

Quarto: id igitur posse plurimum prodesse iis, qui hydropo laborant.

En sequentes morborum historias !

C A S U S P R I M U S.

Homo viginti septem annorum, febre intermittente tertiana per plures menses affligebatur, innumera fere remedia tam a medicis, quam chirurgis ei sunt administrata; febris subinde per plures dies filuit, verum rediit semper majori cum violentia.

Tandem cum tanta remediorum farragine se se frustra fatigari videbat, oblatum quendam (sibi ignotum) pulverem a muliercula assumsit.

Suppressa est inde febris penitus; ast vires languerunt, appetitus erat prostratus, color faciei fiebat luridus, terreus, tendebantur hypochondria, prodibat urina pauca cum multo ardore, alvus frequenter excernebatur, mucosa, & continuos excitans tenesmos.

Quarto septimana intumuit venter, sensimque pedes, & brachia inflabantur œdemate admodum molli.

His

His in miseriis æger meum petiit consilium.

Primo die exhibui ipsi drachmam rhei electi; unde octo vicibus purgabatur; tensiones circa hypochondria paulisper diminutæ sunt, & ventriculus altero die ingesta facilius tulit.

Dedi dein conservam sequentem:

℞. pulv. rad. enul. campan. dr. β

terr. fol. tart. dr. iβ

conserv. nast. aq. unc. ijβ

oxymell. scillit. unc. i

spirit. nitr. dulc. gtt. LX

M.

S. fumat æger omni trihorio parvum cochleare (caffée Köfferl voll.)

Spacio trium dierum cessabant integre hypochondriorum tensiones, appetitus sensim melior fiebat, & noctes, antehac anxie & turbatæ, jam longe quietiores erant.

Sub usu hujus remedii alvus fiebat segnis, dura, & urina semper pauca fuit, stranguriosa; unde sexto die iterum drachmam rhei exhibui.

Æger inde levabatur multum, cœpit bene appetere, & vires increverunt quotidie.

Continuavi dein usum prioris conservæ adhuc per octo dies; & color faciei erat magis naturalis, venter mollior, appetitus bonus, neque tamen urinæ major copia prodiit, & alvus mansit immorigera, & artus fuerunt æque œdematosi, ac in principio.

Cogitavi igitur de tentando oxymelli colchico; verum antequam illud præbuerim, dedi adhuc pulverem ex drachma una rhei, qui magno

magno cum levamine sexies ægro alvum subduxit.

Jussi dein, ut æger assumeret oxymellis colchici drachmam unam mane, & drachmam vespere in vasculo infusi florum sambuci.

Primo die frequenti & irritato alvi tenesmo vexabatur æger, & urina, adhuc pauca & ruffa, magnos in urethra ardores excitavit.

Die secundo prodiit urinæ fuscæ magna copia, & ardor desiit, alvus eodem die bis egerebatur, foetida, biliosa, multo glutine mixta.

Tertio die ter exhibui oxymellis colchici drachmam unam in infuso florum sambuci, & æger hoc die ultra tres mensuras urinæ, varii coloris, dimisit, & sensit sæpius alvi conamen, verum id semper erat irritum.

Quarto die eadem dosi continuatum fuit, & iterum copiosa exiit urina; appetitus erat bonus, vires auctæ sunt, & membra ad motum videbantur longe facilia.

Quinto die quater exhibui drachmam unam oxymellis colchici in eodem infuso.

Alvus tunc bis fluxit biliosa, ardens, & multa urina pallida, vix odora, excernebatur; tumor brachiorum & crurum inde valde diminutus est; æger fat bene se habuit, nec orta est sitis, & appetitus viguit.

Spatio novem dierum disparuit crurum brachiorumque tumor, venter redactus est ad molem naturalem; cum autem ultimis tribus diebus alvus retinebatur, dedi iterum pulveris rhei drachmam unam.

Curavi dein bis per diem totum corpus fricari
C pannis

pannis laneis, fumo succini crudi imbutis, & hac ratione æger perfecte convaluit.

Vires erant integræ, somnus tranquillus, appetitus bonus, nec toto hoc tempore febris intermittentis ulla indicia observata sunt.

C A S U S   S E C U N D U S .

VEtula jam per plures menses in nostro nosocomio decubuit, laborans vehementissima tussi, qua sputa purulenta, viridia, fœtida rejecit.

Respiratio erat admodum anxia, noctu sæpe subito evigilavit, metuens, ne suffocaretur, nec supine jacere potuit, nec ulli lateri incumbere; cogebatur fere semper trunco erecto sedere in lecto.

Remedia optima adhibita nil prorsus levaminis attulerunt; vespertino tempore observabatur febris vehemens; sensim totum corpus intumuit.

Facies quoque ita erat inflata, ut ægra vix potuerit aperire oculos; vires sensim diminutæ sunt, & urina facta est stranguriosa.

Solo remedio refocillante cardiaco ægram jam fere moribundam conservare conabamur; interim res omni momento abiit in pejus; spes curationis prorsus nulla supererat, quum nec minimus effectus ex datis remediis sequebatur.

Volui videre, quid oxymel colchicum in casu hoc maxime desperato præstaret.

Rogavi propterea clarissimum Dominum *Collin*, amicum meum plurimum venerandum, qui curam gerit ægrotantium in nostro nosocomio,

ut

ut mane parvum cochleare hujus oxymellis exhiberet, & totidem vesperi, in infuso quodam pectorali.

Inde vidimus non tantum nil mali ægrotanti contingere, sed & primis statim diebus sputa longe copiosiora prodire.

Hinc tertio die dedimus ter parvum cochleare, & quarto die quatuor vicibus.

Observavimus tunc urinas majori copia fluere, sputa copiosa facile procedere, & mollescere tumorem alias durum, tensum.

Hac dosi spatio octo dierum facies, & latus finistrum totum detumuit, ventris moles quoque diminuta est, lateris autem dextri tumor, licet mollior fuerit, mole tamen non decrevit.

Ægra cœpit melius appetere, potuit in latere dextro decumbere, & loquebatur longe liberius, neque noctu toties evigilavit; & urina copiose & absque ullo dolore fluxit, erat autem fusca, fœtida, dimittens sedimentum subnigrum, flocculentum, crassum, inæquale.

Verum perstitit febris vespertina æque vehemens, licet data fuerint emulsa nitrosa, aliaque refrigerantia, diluentia; neque auctæ sunt vires.

Interim sufficiebat nobis, ægram saltem levare in aliquibus ab hoc remedio, ubi nec oxymel scilliticum, nec vinum scilliticum, nec alia fortia remedia aliquid præstare potuerunt.

Et propterea hac dosi continuandum censuimus; quo effectum fuit, ut fere totius corporis tumor sensim evanuerit; tussis tamen violentia mitigata non est, licet sputa copiosa prodierint,

vires febre vespertina sensim consumebantur, & quinta septimana ægra obiit.

Spem nullam unquam habuimus curandi hanc ægram; hoc tamen in casu docebamur: oxymel colchicum non nocere similibus ægris, id pellere urinas, promovere sputa, & hac ratione ægris, in maximis calamitatibus positis, adferre levamen.

C A S U S   T E R T I U S .

ALia vetula simili prorsus morbo eodem tempore in nosocomio decubuit, vires autem erant adeo debiles, & respiratio adeo anxiosa, ut omni ferme momento subita mors expectaretur.

Cum omnia remedia essent incassum adhibita, videbatur nobis quoque tentandum esse oxymel colchicum.

Dabatur inde mane drachma una, & una vesperi in vasculo infusi pectoralis.

Primo statim die copiosius fluxit urina, & sputa multa, purulenta, facili negotio rejiciebantur.

Altero die jam magnum inde levamen sensit ægra.

Tertio die dedimus quater drachmam unam oxymellis colchici.

Tumor inde per totum corpus diminutus fuit, pulsus erat melior, & respiratio longe facilior, & prodierunt sputa admodum larga.

Ardorem in ventriculo ante usum hujus oxymellis ægra semper conquerebatur, qui totus

tus disparuit sumpto hoc remedio, imo increvit appetitus.

Verum vires auctæ non sunt; & decimo quinto die ægra moriebatur.

Ufu oxymellis colchici morbus est longe levior redditus, prolongatique sunt ægrotantis dies.

Hoc medicis sufficit, dum morbus est major remediis & arte.

Aperta sunt hæc bina cadavera, & invenimus in utriusque thorace magnam feri effusi copiam, pulmones erant toti exulcerati, tabidi, in parvas moles consumpti.

C A S U S Q U A R T U S.

FOemina, 62 ann., ascite & pessimo hydropo anasarca jam a quatuor mensibus laborans, die 24 Octobris anni 1762 ad nostrum nosocomium deferrebat, ut ultimos vitæ suæ dies hic ageret.

Respiratio ei erat valde anxia, pulsus inæqualis, intermittens, tussis molesta, fere continua, & audiebatur perpetuus strepitus multæ materiæ mobilis in pulmone; ægra nullatenus poterat decumbere, sedebat semper erecta in lecto.

Data optima expectorantia, diuretica, & alvum leviter subducentia nil prorsus juverunt.

Demum tentatum per plures dies vinum scilliticum, addito adhuc oxymelli scillitico, nil profuit.

Unde

Unde Dominus *Collin* & ego transivimus ad usum oxymellis colchici.

Iussimus, ut statim primo die quater daretur drachma una hujus oxymellis in infuso quocunque pectorali.

Ægra eodem adhuc die copiosa reddidit sputa, tenacia, subviridia, misitque magnam urinæ quantitatem absque ullo ardore.

Altero die jam melius se habuit, sputa continuarent prodire, & urina egregie fluxit, alvus quoque bis soluta fuit.

Tertio die idem observavimus.

Quarto die dedimus quater drachmas duas oxymellis colchici; & hæc dosis ad totum morbum vincendum sufficiebat.

Etenim per urinæ vias tanta aquæ copia quotidie fuit evacuata, ut duodecimo die jam totus ventris & universi reliqui corporis tumor abfuerit.

Pectus etiam tunc longe liberius fuit, pulsus fere naturalis, ægra omni in situ potuit decumbere, noctes habuit tranquillæ.

Tunc oxymel iterum minori dosi exhibuimus, & ægra sumpsit quater per diem unam tantum drachmam.

Tussis fiebat quotidie minus molestus, sputorum copia sensim minuebatur, vires auctæ sunt, viguit appetitus.

Finita tertia septimana ægra jam extra lectum ambulavit; & dein intra paucos dies optime se habuit, & erat sana.

Peracta hac curatione multum lætabamur Dominus *Collin* & ego supra virtutem hujus oxymellis

oxymellis colchici; mirabantur hanc curam Domini medici, qui nostrum nosocomium adeunt.

Quod autem maximo nobis gaudio cessit, erat: quod illustrissimus *Van Swietten* hanc curationem propriis oculis observaverit.

Nam vidit ægram in pessimo morbi statu, vidit eam convalescentem, & dein penitus sanatam.

Servavimus hanc fœminam curatam ultra tres menses in nostro nosocomio, ut videremus: an non, facta curatione, adhuc aliquid finistri ex usu oxymellis colchici observaretur.

Verum fœmina mansit sana, peregit labores domesticos, bene comedit, optime dormivit, alvum habuit liberam, & urinam penitus naturalem; unde eam tandem ex nosocomio dimisimus.

C A S U S   Q U I N T U S .

VIR, 56 ann., ascite jam per plures menses laborans, veniebat ad nostrum nosocomium.

Adhibebantur omnia, quæcunque ars ad similem morbum debellandum indicabat; verum levamen nullum sequebatur, ventris moles multum aucta est, intumuerunt femora, & crura, deletusque fuit appetitus.

Hæc mala symptomata nos cgebant ad tentandum oxymel colchicum.

Quater per diem data est drachma una in vasculo infusi hederæ terrestris; hac dosi per quatuor dies continuatum fuit.

Hoc tempore observavimus urinam longe copiosius fluere.

Quinto die sumpsit æger quater binas drachmas.

Tunc quotidie ultra duodecim libras urinæ dimisit.

Erat urina varii coloris, habebat plerumque sedimentum mucosum, flocculentum, subinde fœtuit, & supernatabat pinguis ac variegata pellicula.

Spacio sex dierum abdomen fiebat multo mollius, & minus volumine.

Dein femora & crura quoque observabantur minus tensa.

Ingens quotidie urinæ copia prodiit, & hæc vis medicamenti adeo egregie operabatur, ut intra quinque septimanas omnis prorsus tumor fuerit dissipatus.

Rediit appetitus, somnus, & alvus solvebatur semel quotidie, more naturali.

C A S U S S E X T U S.

FOemina, 35 ann., a longo tempore phthisi pulmonali affecta, incidit in pessimum totius corporis hydropem. Retenta sunt sputa, pectus factum est anxium, & prodibant tantum paucae urinæ guttulæ, eæque ingentem in urethra ardorem excitabant.

Hæc fœmina adeo malo erat in statu, ut subita suffocatio omni momento merito timeretur.

Frustra

Frustra cum fuissent optima remedia, tentatum fuit oxymel colchicum.

Quater per diem exhibebatur parvum cochleare oxymellis colchici in vasculo infusi pectoralis diluti; præterea continuatum fuit gratum julapium cardiacum, quo ægra jam antehac utebatur, ad vires refocillandas.

Primis duobus diebus cœpit ægra sputa cœnosa admodum fœtida rejicere, cæteroquin nil mutatum fuit.

Tertio die dedimus quater duo parva cochlearia oxymellis colchici.

Urina tunc fluxit liberius, cessavit ardor, egebatur copiosum sputum, & ægra multum levabatur.

Hac igitur dosi pergebatur; & sensim detumuit venter, totumque corpus, & ægra spatio viginti dierum ab hydropè liberata fuit.

Vires aliquantulum auctæ sunt, appetitus cœpit increfcere; vidimus itaque hoc remedio vitæ dies esse prolongatos, & hydropem, qui momentaneam mortem jam minitabatur, dissipatum esse; verum pulmonis morbus mansit idem, neque diminuta est tussis violentia.

Abstinuimus tunc ab usu oxymellis colchici, & remediis cardiacis, pectoralibus, & diæta lactea per binos adhuc menses ægram conservavimus; tunc autem suppresso sputo affocata fuit.

In cadavere inveniebatur totus dexter pulmo in putrilaginem consumptus, eademque pectoris cavitas erat repleta sero sanioso, nigro, fœtente;

mediastinum erat innumeris maculis nigris notatum.

Pulmo sinister sanus erat, & reliqua omnia viscera.

C A S U S S E P T I M U S.

VIR, 50 ann., vino valde deditus, languebat per plures menses, dein ventris hydrope affectus est.

Varii generis remedia diuretica, & purgantia ei sunt exhibita, absque ullo prorsus levamine, imo eorum sub usu vires diminutæ sunt, & augebatur ventris volumen.

Vinum scilliticum, alias valde efficax, nil prorsus juvit.

Tandem quater quotidie data fuit drachma una oxymellis colchici.

Hæc dosis vix ullum effectum præstitit.

Unde tertio die quater binas hujus mellis drachmas exhibuimus; qua dosi tanta urinæ copia propellebatur, ut spatium undecim dierum aquæ omnes fuerint evacuatae, nullaque hydropis vestigia amplius superfuerint.

C A S U S O C T A V U S.

FOemina, 30 ann., per novem menses febre tertiana vexabatur, hac tandem curata coepit ventris hydrope affici.

Varios adiit medicos, multa assumpsit remedia, nihilominus morbus semper reddebatur pejor; & sensim ægra ita fuit debilitata, ut extra lectum esse non potuerit.

Ad

Ad nostrum igitur nosocomium translata fuit.

Sitim tunc magnam conquerebatur, pulsus erat celer, subdurus, & venter tensus, ac mole adeo magnus, ut respirationem redderet difficilem, & anhelosam; observabatur tussicula brevis & fere continua.

Propter pulsus duritiem, ac celeritatem, & ob sitim ingentem indicabantur tunc remedia antiphlogistica, diluentia.

Præscriptum ideo primo die fuit emulsum refrigerans, nitrosum.

Secundo die præter hoc emulsum dabatur quatuor vicibus drachma una de oxymelli colchico.

Intra quatrimum filuit febris, aberatque sitis, & jam cœpit venter mollior fieri.

Neque amplius tunc necesse fuit exhibere emulsum.

Dupla igitur dosis oxymellis colchici data fuit.

Ingens urinæ copia educebatur, & spatio paucorum dierum venter penitus concidit, ægra bene se habuit, libere respiravit, cessavit omnis tussis, somnus erat tranquillius, longus, reficiens.

Post binas septimanas ægra vires suas recuperavit, & sana valedixit nosocomio.

CASUS NONUS.

FOemina, 37 ann., postquam ictero, & ventris hydropē per plures menses laboravit, variaque assumsit remedia, venit ad nostrum nosocomium.

Tensum erat abdomen; in sinistro hypochondrio tangebatur moles lata, dura, mobilis; regio hepatis tactu dolebat; corpus totum erat tinctum colore ex flavo nigrescente.

Appetitus erat exiguus, fitis nulla, alvus raro & difficulter solvebatur, urinæ erant paucæ, crassæ, nigrescentes.

Saturato radicis graminis decocto, addita terra foliata tartari, & melle mercuriali, conabamur obstructum solvere, urinæ vias aperire, alvum leniter subducere.

Dum per aliquot dies ægra hoc decocto usa fuit, sensit anxietates circa præcordia, & ingentem sanguinis vere atrabilarii copiam per os & anum rejecit.

Debilis inde facta est, & conquerebatur magnos in ventre dolores.

Ideo loco hujus decocti remedia demulcentia, & paregorica exhibuimus.

Altero die similis sanguinis copiam admodum magnam ano reddidit; per superiora autem nihil comparuit, dolores ventris permanebant, verum anxietates circa præcordia diminutæ sunt.

Unde in demulcentibus, vulnerariis, ac leniter paregoricis remediis pergendum censebamus.

Ardor ac dolor ventris inde sopiti sunt, neque amplius prodiit sanguis, verum increvit ventris moles ita, ut respirationem inhiberet, & incuteret suffocationis metum.

Percutiendo ventrem sentiebatur manifeste, ingentem in cavo abdominis aquarum quantitatem latere, harum igitur evacuatio urgebat.

Fortia, acria, & stimulantia diuretica in corpore adeo cachectico tentare non licuit, nec ausi sumus exhibere violentiora remedia purgantia, ne sanguinis fluxum, qui tandem lethalis esse potuisset, denuo excitaremus.

Nil igitur supererat præter oxymel colchicum, cujus effectus egregios in tot jam ægris vidimus, quodque nullas unquam turbas movit.

Primo statim die quater datum est parvum cochleare hujus oxymellis, & ægra qualibet vice hauriebat desuper vasculum quatuor unciarum emulsi, quod syrupo diacodii probe edulcoratum erat.

Hoc emulsum datum fuit ideo, ut leni sua vi paregorica, & involvente omnis irritatio, quæ forsan sequi potuisset, sopiretur ilico.

Oxymel colchicum hoc in casu mira præstitit: etenim urina absque omni ardore fluxit copiosissima, & hæc erat fusca, crassa, & subnigrum ac tenax sedimentum in vasis fundo formavit.

Nec opus fuit dosim oxymellis augere, quam ex hac optatus sequebatur effectus; nam spatium quatuor septimanarum disparuit & hydrops, & icterus, fœmina integre convaluit.

Primis

Primis diebus jam omnes ventris dolores integre cessarunt, alvus prodiit sponte, bene cocta, ægra non afficiebatur ulla fiti, licet enormis urinæ quantitas fluxerit quotidie; appetitus quoque brevi restitutus est, & mox auctæ sunt vires.

Hæc dabant ilico spem futuræ sanitatis.

Hæc curatio Domino *Collin* mihi que tanto majori erat gaudio, quum jam artis professores in observando, curandoque hujus fœminæ morbo plurimam operam adhibuerunt, dum autem omnia videbantur incassum applicata, tranſmiserunt eam ad nostrum nosocomium, quasi affectam morbo incurabili.

C A S U S D E C I M U S.

Virgo viginti aliquot annorum per plures menses in nostro nosocomio decubuit, habens ventrem admodum magnum, durum, femora, & crura erant quoque valde tumida, & ligni instar dura, ægra nec sedere poterat, nec pedibus insistere, nec flectere corpus.

Cum tentata hucusque remedia malum nequaquam emendaverint, exhibitum fuit oxymel colchicum.

Hujus usu, prodiit urina admodum copiosa, & spatio duarum septimanarum venter factus est magnitudine, & mollitie naturalis, concidit quoque femorum crurumque tumor, ægra jam est extra lectum, corpus flectit, pedes movet, ambulat, superest solummodo dolor lancinans in tarſorum articulis; verum & hic jam minuitur.

Nulla

Nulla unquam in ventre fluctuatio percipiebatur; neque femorum crurumve tumor erat œdematosus; omnia erant rigida & durissima.

CASUS UNDECIMUS.

VIro, sexagenario majori, qui annosa tussi, difficili respiratione, & admodum molesta stranguria laboravit, exhibui oxymel colchicum.

Tussis inde fiebat mollior, prodierunt sputa purulenta, copiosa, & respiratio facta est liberrima.

Verum stranguria inde sanari non potuit, licet per sex integras septimanas æger hoc oxymel diligentissime assumeret.

Est autem hæc stranguria orta ex gonorrhœa venerea, quæ incautis injectionibus saturninis præmature fistebatur.

CASUS DUODECIMUS.

Fœmina, 36 annor., tribus adhinc mensibus cœpit vexari tussi vehementissima, respiratio sensim fiebat difficillima.

Remedia adhibita malo nequaquam poterant limites ponere.

Etenim noctes erant inquietæ, ægra in nullo situ potuit decumbere, dormiens sæpe subito evigilavit, fere suffocata, & hiantem ore aëra petiit.

Tandem cœperunt tumere pedes, crura, femora, tendebatur abdomen, & intra paucos dies totum corpus ita turguit tumore œdematoso,

tofo, ut ægra movere se non potuerit, oculi erant sub aquis sepulti, nec vox erat libera.

Interim tussis pergebat esse æque molesta, & respiratio longe difficilior, & retenta est urina.

Diuretica ex scilla, & aliis vegetabilibus ac mineralibus parata urinæ stimulum excitarunt; & præter paucas arduas urinæ guttas nil moverunt.

Purgantia magnam quidem aquarum copiam eduxerunt; tumor tamen diminutus non est, oriebatur inde pectoris major oppressio, & multum debilitatæ sunt vires.

Tandem suasi, ægra ter quotidie sumeret parvum cochleare de oxymelli colchico.

Primo die jam liberius excernebatur urina.

Secundo die prodierunt sputa purulenta, foetida, ægra jam facilius respiravit, & coepit membra movere, urina mittebatur copiosa sine ullo ardore.

Tertio die quater sumfit parvum cochleare hujus oxymellis.

Hæc dosi sputum, & urina ita promovebantur, ut spatium quindecim dierum dissipatus fuerit omnis tumor, & ægra liberrime respiraverit.

Jam nunc appetit, vix ulla tussi vexatur, ambulat extra lectum, noctu quiete dormit, potest in omne latus decumbere, vires augentur quotidie.

Miram vidi hoc in casu remedii efficaciam; dosis sane exigua est, & effectus ingens.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Vetula, nonaginta annorum, vigesima prima Aprilis deferebatur ad nostrum nosocomium.

Erat sui penitus nescia, surda, nec poterat loqui, nec ullum movere membrum (quasi morbo apoplectico detenta) agebat respirationem stertorosam, sublimem, habens pulsum inæqualem, intermittentem, debilem; dum tussiebat, audiebatur ingens strepitus materiæ mobilis, qua pectus repletum erat.

Præterea totum corpus immani mole tumebat, & abdomen, aqua plenissimum, valde protuberabat, & erat tensum.

Per plures dies data sunt remedia, quæ sputum, & urinas moverent, excitarentque vires suppressas, alvus educebatur enemate.

Verum morbus inde in melius mutatus non est.

Unde exhibebatur oxymel colchicum.

Data est primo die integra uncia divisa in quatuor doses.

Hanc quantitatem ægra optime tulit, & mox percipiebatur medicamenti efficacia.

Prodibant urinæ copiosissimæ, & altero die jam ægra sibi magis erat præsens.

Intra paucos dies cœpit ad rogata respondere, respiravit liberius, movebat aliquantum membra, tumor omnis erat mollior, pulsus sat æqualis.

Remedii dosis aucta non fuit, quum jam ex hac sequebatur effectus, quo melior haberi non poterat, etenim urina fluxit ingenti copia.

Ægra quotidie melius se habuit, & convaluit spatio trium septimanarum; etenim evanuit omnis tumor, venter redactus est ad molem naturalem, vires nunc bonæ sunt, respiratio libera, tussis omnis cessat: jam adest somnus tranquillus, & appetitus in vinum, & cibos.

Illustrissimus *Van Swieten* hanc curationem quoque vidit.

Mira sane medicamenti virtus in vetula adeo misera!

Urina in hac ægra erat varii coloris, & deponebat ad vasis fundum magnam glutinis tenacioris copiam.

Sputum nunquam prodiit, licet pectus plenum videretur in morbi principio, an sputi materies fors soluta exiit per urinæ vias?

An fors & serum intra cranium fuit effusum, vel an seroso tumore erant interiora cranii inflata, dum ægra sui omnino immemor, & quasi prehensa apoplexia in nostrum nosocomium transferebatur?

Plures adhuc in nostro nosocomio decumbunt affecti hydrope; omnes bonum ex oxymelli colchico effectum experiuntur, & quidam jam inde vix non integre sunt sanati.

Quod experimenta in nosocomio instituta optato fere semper successu gaudeant, plurimum debetur, sedulitati & firmæ experientiæ eruditissimi viri *Collin*.

Ex enarratis casibus patet evidenter:

Primo:

Primo : posse tuto exhiberi hominibus oxymel colchicum.

Secundo : id quandoque summam habere efficaciam in morbis maxime desperatis, ubi alia remedia sunt inertia.

Tertio : non desiderari magnam hujus remedii quantitatem ad morbos pertinacissimos curandos ; verum sufficere dosin admodum mediocrem.

Quarto : hoc remedium promovere sputa, hinc eo mitigari tussim, & fieri respirationem liberam.

Quinto : esse maximum diureticum, nec ullas excitare turbas, nec tenesmos.

Sexto : convenire ubique, ubi serum abundans debet per urinæ vias expelli.

Septimo : præprimis igitur hoc oxymel colchicum prodest hydropicis.

Attamen nequaquam dico : hoc remedio posse omnes hydropes curari, concludo tantum : in his morbis quandoque juvare oxymel colchicum, ubi alia usitata, licet cæteroquin fortissima, nil efficiunt.

Ego in nullo ægro malum ex hoc remedio effectum observavi, & adtentus profecto in omnia sum, & ero deinceps semper.

Si vel minimum mihi contingeret unquam, quod ejus usum redderet suspectum, vel damnaret penitus, ero ego primus, qui publice monebo ; ero primus, qui contra me ipsum arma feram. An quis plus desiderat ?

Datur in principio bis per diem drachma una hujus oxymellis homini adulto.

Diluitur in vasculo decocti, vel in vasculo cujusdam infusi, quod ægro, vel medico placet.

Secundo vel tertio die exhibetur ter drachma una, tandem quater.

Dum hanc dosim ægri facile ferunt, & effectus inde debitus non habetur, tunc ea poterit sensim augeri, donec assumatur per diem uncia integra, vel uncia una cum dimidia.

Si autem uncia, vel uncia una cum dimidia nil efficiat, tunc vix quidquam ex hoc remedio speratur.

Dum ægri dilutum ferunt hoc oxymel, tunc potest tandem dari sine vehiculo.

Incipiendo a parva dosi itur semper via tuta; interim si casus urget, tunc licet ilico majorem quantitatem exhibere.

Si præter oxymel colchicum (propter varia morbi symptomata) aliud quoque remedium indicatur, debet id nequaquam negligi.

Nullum hucusque observavi, quod hujus mellis actionem turbasset, aut ejus vim infregisset.

Nec ipsum opium nocet; cujus usus quandoque est maxime necessarius, ubi noctes sunt insomnes; vel ubi ægri sunt spasmi, &c. subjecti.

His monstravi, qua methodo radix *colchici* possit dari ægris sine noxa.

Indicavi in quibusne morbis videatur prodesse.

Hoc interim sufficit.

A P P E N D I X.

MULTO cum oblectamento id iterum hic confirmo de *cicuta* ; quod in primis libellis, & in supplemento necessario afferui.

Quotidiana enim experientia magis convincimur, *cicutam* esse remedium summe innocuum, & salutem quandoque iis adferre cito, qui ab aliis remediis nequaquam juvantur, & qui jam suo fato erant penitus relictī.

Ufus hujus medicamenti semper amplior redditur.

Datur jam in infuso instar theæ.

Ingratus odor sub initio displicet, dum vero potatur aliquamdiu, assuescunt ita ægri, ut ament simile infusum.

Matronæ nobiliores hanc herbam juscūlo incoquunt, idque dein colatum sæpius per diem bibunt.

Sanguinis inde acrimoniam egregie corrigi, vires augeri, omnes actiones longe liberiores fieri, sentiunt.

Formosa quædam matrona acerrimo fluore albo a longo tempore vexabatur, duritiem ingentem in ventre habuit, & uteri vagina erat scirrhis tuberculis ita obsita, ut citra summum dolorem vix tenuis canula potuerit introduci; etenim ex minimo attactu hi scirrhi vehementer dolebant.

Ufa est simili jusculo, & bis terve per diem fiebant lenes ex infuso cicutaë injectiones in uteri vaginam.

Hoc modo dolores brevi mitigati sunt, fluxit ex utero materies longe purior, nequaquam foetens; tandem tumores scirrhi que disparuerunt, fluxus integre siluit, & ex solo similis jusculi usu hæc matrona bene se habet.

Balneum ex cicutaë infuso paratum, cui totum ægrotantis corpus immergitur, multum subinde juvat, efficitque, ut extractum interne datum longe citius scirrhos, & tumores solvat, sanetque ulcera cancrofa, saniosa.

Celeberrimus HOFFMAN, Eisenfurtenfis professor, hoc super balneo dissertatiunculam scripsit; rationes ibi additaë pulchræ sunt, & experimentis conformes.

Multas curationes extracto cicutaë ab eo tempore, quo libellum de *stramonio*, *hyosciamo*, & *aconito* edidi, peractas possem recensere, verum timeo, ne idem ferme dicendo, quod in prioribus libellis continetur, quibusdam tædio sim, & iis otium ad alia necessarium absumam.

Pauca tantum narro, quæ novam attentionem videntur promereri.

Nobilis matrona vehementi ira corripitur eo tempore, quo menses ipsi fluebant.

Fluxus sistebatur ilico, ortus est in lumbis dolor ingens, caput turbabatur vertigine, pectus fiebat anxium; pulsus deprehendebatur durus, plenus, quandoque intermittens.

Injectum est ilico enema, applicata sunt pediluvia, tandem vena fuit secta in pede, sunt adhi-

adhibita remedia, quæ febrem compescerent, sanguinem derivarent versus viam, qua menstruum ire solet.

Spatio binorum dierum febrilis in pulsu motus fere penitus subsedit, mansit tamen pulsus intermissio, mansit capitis vertigo, oculorum rubor, nec abiit ex lumbis dolor.

Suasi igitur, ut hæc matrona omni trihorio binas pillulas de cicutæ extracto sumeret (quælibet pillula habebat pondere grana tria.)

Primo statim die magnum sentiebat levamen, & ex utero cœpit fluere lymphæ mucosæ, tenui rubedine tinctæ.

Nox longe tranquillior fuit, & altero die menses prorumpébant debita copia, & citra omnem dolorem; unde evanuit vertigo, & oculorum rubor, facies, antea tensa, rediit ad naturalem mollitiem, nec pulsus amplius observabatur intermittens; & hæc matrona optime se habuit.

Fluxus mensium per integros sex dies durabat, dein sensim desiit; & hoc etiam tempore quotidie eandem extracti cicutæ quantitatem ægra assumpsit.

Iussi dein, ut per quatuordecim adhuc dies continuaret idem remedium, ne ulla in viis uterinis obstructio fieret, quæ sequenti mense posset esse obstaculo.

Debito tempore nunc huic matronæ redeunt menstrua, fluunt iusta quantitate, nec ullam ipsi molestiam creant.

Alii scæminæ menstruus fluxus subito impediebatur ex improvise terrore, anxia inde fiebat,

bat, & caput prehendebatur obtuso dolore, appetitus delebatur penitus; pulsus erat lentus, inæqualis, regio lumbaris erat rigida, ægra nequaquam poterat corpus flectere, aut in latus movere citra summum dolorem.

Huic quoque cicutæ extractum exhibui, & primo jam die tempore vespertino cœperunt menses comparere, & fœmina altero die optime se habuit.

Virgo, viginti trium annorum, jam ultra sesquiannum molestissimum pruritum, & ardorem rodentem sensit sub axillis, in inguinibus, ad pudenda, & ad ani orificium.

Partes omnes scalpendo erant excoriatæ, & effluxit serum subflavum, fœtens, acre.

Sumto cicutæ extracto intra mensis spatium integre curabatur hæc virgo, licet antea variis balneis, & diversis remediis internis, externisque esset usa sine ullo effectu.

Fœmina, 38 annorum, jam ultra decem annos fluore albo laboravit, ex ano quoque prodiit gluten tenax, fœtidum, ibique sentiebatur durities vere scirrhusa, quæ per vices tantos dolores excitavit, ut ægra per plures dies debuerit lecto inhærere, nec potuerit dormire, quamvis opiata assumeret.

Materies effluens sensim acrior fuit reddita, & arrosit partes vicinas, & lintheamina, quibus recipiebatur, inde friabilia fiebant.

Remedia, quæque tentata, incassum erant; ægra facta est trïstis, melancholica, & cœpit contabescere.

Dum

Dum me accessit, præscripsi ilico cicutæ extractum, quo solo remedio quatuor mensium spatio sanata fuit.

Vires nunc bonas habet, appetit, dormit; durities circa anum evanuit, nec amplius ibi mucus prodiit, nec ullus percipitur dolor, alvus quotidie sponte solvitur, quæ alias erat pertinaciter clausa, & non nisi purgante aut enemate poterat moveri.

Debito tempore nunc sanguis menstruus fluit, & fluxus albus filet penitus.

Fœmina, 28 annorum, a tertio suæ ætatis anno faciem totam, pectus, brachia, & manus fœdissimis ulceribus exesas habuit.

Varii medici suam artem in hac misera exercuerunt, bis ei usu mercurii saliva movebatur; applicata sunt balnea, fomenta, linimenta, emplastra, vixit quidem ægra, mole crevit, sed & crevit cum ea malum.

Quum nihil juvaret, jussi, ut ægra quotidie ter biberet uncias sex infusi cicutæ, & ut eodem infuso partes exulceratas ter quotidie lavaret, cæteroquin applicaret nihil.

Tres nunc menses sunt, & ægra jam fere curata est, brachia libere movet, ulcera omnia sunt consolidata, partes emaciatae replentur optima carne, vires sunt integræ.

Virum admodum senem ab annoso ulcere solo cicutæ extracto liberavi; curatus habuit vires longe meliores, appetitum majorem, somnum tranquilliorum, visum alias debilem, jam ita acutum, ut sine perspicillo minimæ

scripturæ characteres possit distinguere, legere, formare.

Hic idem vir multis negotiis occupatus post dimidium annum sensit denuo vires corporis imminui, & debilitari visum. Ulcus vero mansit firma cicatrice clausum.

Denuo utebatur cicutæ extracto, & brevi iterum erant vires restauratæ, & rediit oculorum vigor.

Jam nunc per plures annos, dum opus habere sibi videtur, hic senex cicutam assumit, & hac ratione in magno suo senio visum, & vires conservat, est aptus ad munus suum, quod caput occupat, perfecte subeundum.

Jam in pluribus seniculis, ubi cæteroquin machina corporis bona erat, similem ex cicuta fructum observavi.

An suspicari liceret : cicutam vasa a muco & obstructione liberando, reddendoque circulum sanguinis liberiores posse disponere ad longævitatē ?

Si antecessores nostri ex mercurio, & antimonio, &c. simile quid sperarunt, cur nobis vegetabilia, his longe præstantiora, nihil promitterent ?

Maçte agamus animo ! sæpe momentum dat, quod plura sæcula negarunt.

Cicutam externe interneque exhibitam in oculorum vitiis multum juvare, plura nos convincunt exempla.

Leviores adducere casus minus convenit.

Sufficit : quod haud ita pridem religiosa virgo, cæca per plures annos, me suadente fuerit
usa

usa cicutæ extracto, eoque integrum visum recuperaverit.

Clarissimus TAUBE, aulæ Britannicæ medicus, in epistola refert: virgini viginti annorum, per quatuor annos perfecta amaurosi affectæ, integrum visum solo hoc remedio esse restitutum.

Celeb. FERD. LEBER, chirurgiæ in hac nostra Universitate Professor, in iisdem oculorum affectibus ex cicutæ usu pulchros effectus observat.

Si unus ex centum cæcis, qui cæteroquin curari non possunt, curetur cicuta, an non hoc nobis sit incitamento, ut in omni data occasione prudenti methodo hoc remedium adhibeamus?

Fœmina 40 aliquot annorum, jam a viginti annis languit, erat tota cachetica, dentes habebat vacillantes, gingivas exulceratas, halitum oris fœtidum, & corpus totum emaciatum.

Cum per tantum tempus adhibita remedia nil juvarent, rogavit, darem cicutam.

Spatio quinque mensium ex usu hujus remedii convaluit, & jam apta est ad perficienda sua negotia.

Notandum autem, hanc fœminam ultra quatuor extracti cicutæ grana per diem assumere non potuisse; major enim dosis ingentem dolorem colicum ei excitabat, quatuor grana optime tulit.

Videmus iterum! quam diversæ sint idiosyncrasie, & quam prudenter ii agant, qui semper incipiunt a parva dosi.

Virgo, 20. aliquot annor., tussi vehementissima jam per plures menses defatigata fuit, anxietatem magnam in pectore sensit, & difficulter respiravit.

Varia, quæ tussim mitigarent, solverent sputum, & tollerent anxietatem, redderentque respirationem liberiores, tentata nullum prorsus levamen attulerunt.

Tandem larga copia admiscui his remediis cicutæ extractum, unde brevi tussiendo sputum tenacissimum, glutinosum, subfuscum rejecit, cœpit tranquillius dormire, & intra paucas septimanas convaleuit.

Juvenis, 25 annor., a tenera sua ætate omni quinta vel sexta septimana diris convulsionibus & vera epilepsia corripiebatur.

Nullum erat remedium, quod in hoc juvene non fuisset tentatum, morbus tamen mitigatus nequaquam est; imo frequentiores facti sunt paroxysmi epileptici, supervenit summa melancholia, corporis vires diminutæ sunt, & erat tabes timenda.

Sesqui anno abhinc me accessit, meum petens consilium. Suasi cicutæ extractum.

Vires inde mox auctæ sunt, somnus alias inquietus, fiebat tranquillus, reficiens; viguit appetitus, alvus modo naturali quotidie exonerabatur.

Intra sesqui anni spatium unica vice levem sensit epilepsiæ insultum.

Sani hominis instar nunc se habet, & bona gaudet memoria, hæc enim erat antea debilis, & turbata.

Clarissi-

Clarissimus GRAFFENHUEBER, castrensiū medicorum primus, curam habuit, ut in nosocomiis castrensibus omni data occasione cicuta adhiberetur; rogavit medicos, & chirurgos, adtenderent sedulo, qualem cicuta effectum præstaret, referrentque bonus sit curationis exitus, five malus.

Vidit innumeris fere exemplis, cicutam ibi præstare optimos effectus, & sæpissime integram adferre salutem, ubi alia remedia, etiam maxime heroica, nil juvabant, ubi ægri jam erant a medicis relictī, & habiti pro invalidis.

Doctissimus HEISSIG, imperii exercitus medicus, hisce diebus idem mihi de suis ægris circa cicutæ usum vero candore affirmavit.

Dominus KOLLWEG, castrensis medicus, præter bonos cicutæ effectus, quos in militum morbis observavit, propriam uxorem cum omnium stupore ab ingenti mammæ cancro liberavit.

Tentatis prius innumeris fere remediis, quæ potius malum pejus reddidere.

Plura possem adferre testimonia, & possem innumeras curationes in omni fere morborum genere recensere; verum brevi imprimetur catalogus cicuta curatorum in nostro nosocomio, unde his superfedeo.

Id tantum adhuc dico: me omni anno aliquoties invisere eos ægros, quos cicuta curavi, ut viderem: an non post plures annos quidquam mutati in corpore sequeretur, quod cicutæ posset adscribi.

Sed

Sed fateor vera fide, me nil unquam finistri invenisse ; imo cicuta curati longe firmiore posthac gaudebant sanitate.

Idem æque verum est in infantibus ac adultis, nobiles æque ferunt cicutam, ac plebei.

Filiolus clarissimi professoris *Lebmacher*, cuius curationem, sola cicuta peractam, in alio opusculo retuli, optime valet.

Valet filiola Domini *Kollmann*, medici castrensis, quam proprius pater usu cicutæ ab ulcere vere cancroso, quod genam profunde lateque erodebat, perfecte sanavit.

Tentata prius remedia nullius erant efficaciam.

Hinc denuo concludo : cicutam esse remedium maxime innocuum, & ejus usu curari quandoque morbos, qui aliis remediis non cedunt, hinc esse remedium, quo efficacius in sua classe huc usque notum nullum est.

Nilominus & hic iterum fateor uti in omnibus meis libellis, dari multos ægros, qui nec ope cicutæ possunt sanari.

An autem ideo ejus usus debet negligi, contemni, proscribi ?

Virtutem *stramonii*, *hyosciami*, & *aconiti*, quam in priori libello descripsi, multa experimenta, a variis medicis instituta, jam confirmant.

Ex omnibus tamen meretur maximam laudem *aconitum*, hujus enim efficacia summa est, nec ex ejus usu unquam vidi malum effectum.

Hoc remedio sanati sunt ægri, qui nullum penitus membrum movere poterant, qui per plures annos atrocissimis doloribus rheumaticis
sunt

sunt vexati, & continuo inhærebant lecto, hujus usu pessima ulcera, reliquis remediis non cedentia, sunt optime consolidata, dissipati sunt tophi pertinacissimi, &c.

Super his nunc experimenta colligo, quæ fidei methodo conscripta dein recensebo.

Hac ratione cedet meus labor, quod unice opto, & conor, in ægrotantium salutem & emolumentum.

F I N I S.

